

عوامل تعیین کننده باروری ایده آل زنان: مطالعه باروری ایده آل زنان ۱۵ تا ۴۹ ساله دارای همسر شهر نسیم شهر در سال ۱۳۹۳

* احمد دراهکی: دانشجوی دکتری تخصصی جمعیت‌شناسی، گروه جمعیت‌شناسی، دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی، تهران، ایران (*نویسنده مسئول).
adorahaki@ut.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۹۴/۱۰/۲۳

تاریخ دریافت: ۹۴/۸/۱۸

چکیده

زمینه و هدف: مطالعه روند باروری طی سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۹۰ حاکی از تحولات چشمگیر باروری در دهه‌های اخیر است. نتایج مطالعات انجام شده در زمینه باروری نشان‌دهنده همگرایی شدن ایده‌آل‌های افراد با رفتار باروری می‌باشد. ایده‌آل‌ها مبنای عمل افراد جامعه قرار می‌گیرند و رفتار افراد را شکل می‌دهند. هدف از مطالعه اخیر تبیین از باروری ایده‌آل زنان می‌باشد.

روش کار: روش تحقیق حاضر پیمایشی می‌باشد. جمع‌آوری داده‌ها نیز از طریق پرسشنامه محقق ساخته انجام گرفته است. جامعه آماری شامل زنان ۱۵ تا ۴۹ ساله ازدواج کرده‌ی شهر نسیم شهر می‌باشد که از این میان ۳۰۴ نفر به صورت نمونه خوشه‌ای چند مرحله در اسفندماه ۱۳۹۳ مورد مطالعه قرار گرفتند.

یافته‌ها: نتایج رگرسیون خطی چندگانه نشان‌دهنده آن است که با کنترل سایر متغیرها نیاز عاطفی به فرزند برای سنین بالاتر بیشترین تأثیر را بر باروری ایده‌آل زنان مورد مطالعه دارد حتی اثرگذاری برخی دیگر از متغیرها که در تحلیل دومتغیره معنادار بودند نیز از طریق این متغیر صورت می‌پذیرد. متغیرهای استقلال تصمیم‌گیری، نگرش به هزینه‌های اقتصادی فرزندان و تحصیلات شوهر از دیگر متغیرهایی بودند که با کنترل سایر متغیرها معناداری خود را حفظ نمودند. در مجموع متغیرهای مستقل توانستند ۲۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین نمایند.

نتیجه‌گیری: در صورتی که سیاست‌گذاران بخواهند در راستای مداخله در باروری در جهت تعدیل آن عمل کنند باید زمینه اقتصادی مناسب را برای خانواده‌ها فراهم کنند. نیاز عاطفی به فرزند از بین نمی‌رود اگرچه توالی فرزندان بیشتر بر اساس تغییرات اقتصادی و اجتماعی کاهش یابد و این خود زمینه تداوم باروری و جلوگیری از کاهش بیشتر آن است.

کلیدواژه‌ها: رفتار باروری، باروری ایده‌آل، استقلال تصمیم‌گیری، استقلال تحرکی، ترجیح جنسیتی

مقدمه

در راستای تبیین کاهش باروری مطالعات متعددی توسط محققان انجام پذیرفته است. از متعارف‌ترین متغیرهایی که در تحقیقات جمعیتی از آن به عنوان یکی از عوامل مؤثر در باروری یاد می‌شود متغیر تحصیلات است. تأثیر این متغیر در تحقیقات متعدد نشان داده شده است (۳-۶). معمولاً سطوح باروری در بین زنان رابطه منفی با سطح تحصیلات دارد. افزایش تحصیلات با به تعویق انداختن والدین شدن برای زنان همراه است که خود به طور مستقیم بر باروری اثرگذار است. همچنین افزایش تحصیلات با تغییر ایده‌ها و آمال نیز همراه است که به نوبه خود بر رفتار باروری اثرگذار است. نکته جالب توجه این است که مطالعات جدید در کشورهای اسکاندیناوی نشان‌دهنده آن است،

مطالعات انجام گرفته در مورد روندهای باروری در ایران بیانگر آن است که باروری کل در کشور از سال‌های ۱۳۶۵ به بعد کاهش یافته است. باروری در ایران از ۶/۹ فرزند در سال ۱۳۶۴ به ۵/۵ فرزند در سال ۱۳۶۷ و در سال ۱۳۷۵ به ۲/۸ فرزند کاهش داشته است (۱). علیرغم کاهش سریع باروری در دهه ۱۳۷۰، سرعت کاهش باروری از نیمه دهه ۱۳۷۰ به ویژه پنج ساله اخیر آرام‌تر از دهه ۱۳۶۵-۱۳۷۵ بوده است. میزان باروری کل برای سال ۱۳۹۰ برای نقاط شهری و روستایی به ترتیب ۱/۷ و ۲/۲ برآورد شده است (۲). این کاهش سریع باروری توجه صاحب‌نظران و سیاستمداران متعددی را به خود جلب کرده است.

شکل می‌گیرد. آرزو و پیش‌بینی افراد، احساس آنها از این که چه چیزی معقول یا غیر معقول، محتمل یا غیر محتمل است، باورهایشان درباره روش‌های درست و منطقی انجام کنش‌های آشکار، همگی تحت تأثیر ذهنیت‌های افراد از واقعیت‌ها قرار دارد. افراد سعی بر آن دارند تا بکوشند تا ایده‌آل‌های خود را به واقعیت یا رفتار تبدیل کنند. رفتار باروری نیز از این امر تأثیر پذیر است؛ یعنی باروری ایده‌آل می‌تواند تا حدودی بیانگر رفتار باروری باشد. اگر چه ممکن است ایده‌آل‌ها به‌طور کامل به رفتار تبدیل نشوند اما می‌توانند چشم‌اندازی از رفتار را نشان دهند، همانگونه که مطالعات نشان داده‌اند تعداد فرزندان که زنان قصد دارند به دنیا بیاورند، از تعداد فرزندان آنها در پایان باروری بیشتر است (۷، ۱۲). این نشان‌دهنده آن است که ایده‌آل‌ها در رابطه با میدان شکل خاصی به خود می‌گیرند؛ بنابراین مطالعه باروری ایده‌آل می‌تواند در درک روندهای تغییرات رفتاری باروری متمرکز فایده باشد. حال این سوال مطرح می‌شود چه عواملی بر باروری ایده‌آل زنان تأثیر گذارند؟ این مقاله در راستای پاسخگویی به این سوال اساسی می‌باشد. در این راستا متغیرهای سن، استقلال زنان (در سه بُعد استقلال اقتصادی، استقلال تصمیم‌گیری و استقلال تحرکی)، نگرش تقدیرگرایانه به باروری، ترجیح جنسیتی، مدیریت بدن، نگرش به تربیت فرزند، نگرش عاطفی به فرزند برای سنین بالاتر، نگرش به آسایش و راحتی والدین، نگرش به هزینه اقتصادی فرزندان، تعداد خواهران و برادران به‌عنوان نشانی از عادت‌واره افراد، تحصیلات زن و تحصیلات شوهر انتخاب و رابطه آنها با باروری ایده‌آل زنان بررسی شده است.

روش کار

مطالعه حاضر از نوع پیمایشی بوده و در بین زنان ازدواج کرده ۱۵ تا ۴۹ ساله شهر نسیم شهر انجام شد. شهر نسیم شهر از شهرهای شهرستان بهارستان از توابع استان تهران می‌باشد. شهرستان بهارستان از دو بخش بوستان و گلستان تشکیل شده است و شهر نسیم شهر مرکز بخش بوستان می‌باشد. جمعیت این شهر در سرشماری ۱۳۹۰،

شیب باروری بر حسب سطح تحصیلات برای زنان تقریباً ناپدید شده است و نسبت فرزندزایی به دومین و سومین فرزند با سطح تحصیلات زنان رابطه مثبت دارد (۷). سن ازدواج از دیگر متغیرهای اثرگذار بر باروری در تحقیقات پیشین می‌باشد (۸، ۷، ۱). در اروپای غربی، شمالی، جنوبی و همچنین در ژاپن میانگین سن مادری در اولین تولد به بین ۲۸ تا ۳۰ رسیده است که در مقایسه با اوایل دهه ۱۹۷۰، ۴ تا ۶ سال افزایش یافته است. همچنین فراوانی فرزندآوری در سنین بالاتر از ۴۰ سال بیشتر شده است. گسترش آموزش عالی، عدم قطعیت اشتغال و اقتصاد جوانی و ... از جمله عوامل مؤثر در افزایش سن مادری است (۷). میانگین سن ازدواج زنان ایرانی از میانه دهه ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۰ سه سال افزایش یافته است (۹). همچنین تحقیقات انجام گرفته نشان می‌دهد بیشتر مادران ترجیح می‌دهند که دخترانشان اول ادامه تحصیل بدهند و بعداً ازدواج نمایند و امروزه زنان بیشتر در پی دستیابی به موقعیت‌های بهتر اجتماعی و اقتصادی می‌باشند. اکثر زنان دارای دیدگاه مثبت و مدرن نسبت به اشتغال زنان می‌باشند و بر استقلال مالی زنان و کمک به هزینه‌های زندگی تأکید دارند (۱۰، ۱). همچنین تحقیقات پیشین در زمینه باروری ارتباط شرایط اقتصادی فردی و کلان بر زمان و تعداد موالید را نشان می‌دهد. وقایع اقتصادی و ناامنی اقتصادی تقاضای زوجین برای فرزندآوری را هم در حال حاضر و هم در آینده تحت تأثیر قرار خواهد داد (۷، ۱۱). نکته مهم آن است ایده‌آل‌ها و نگرش‌های افراد از جمله عوامل مهم در شکل‌دهی رفتار باروری افراد می‌باشند. با وجود کارهای متعددی که در زمینه رفتار باروری انجام شده است تا کنون توجه کمتری به باروری ایده‌آل شده است. ایده‌ها و نگرش‌ها مبنای رفتار افراد قرار می‌گیرند. در واقع افراد می‌خواهند آینده را بخوانند و سرنوشتی داشته باشند که با حساب آمار و احتمالات نیز به احتمال زیاد همان از آب در می‌آید. در واقع می‌توان گفت کنش‌های در وضعیتی مفروض با پیش‌بینی نتیجه کنش مفروض شکل می‌گیرد یعنی هر کنش با کمک ایده‌آل‌های متکی به آن

اندازه‌گیری شده‌اند. نگرش تقدیر گرایانه به باروری نیز از طریق گویه‌هایی در مقیاس لیکرت شامل ۱- خداوند برکت را به خانه‌ای می‌فرستد که فرزندان آن زیاد است ۲- فرزند زیاد نشانه عشق و مهر خداوند به بندگانش است ۳- درست است که می‌گویند هر آنکه دندان دهد نان دهد ۴- تولد فرزند به اراده و مشیت خداوند بستگی دارد، اندازه‌گیری شده است. گرایش به ترجیح جنسیتی از طریق گویه‌های ۱- فرزند پسر عصای دست والدین است. ۲- خانه‌ای که فرزند پسر ندارد اجاقش کور است. ۳- دختر سربار خانواده است. ۴- فرزند پسر باعث زنده نگه داشتن اسم و رسم خانوادگی است ۵- زنی که چند زایمان او دختر باشد برای این که پسری به دنیا بیاورد حق دارد زایمان بعدی را تجربه کند، اندازه‌گیری شده است. مدیریت بدن به‌عنوان متغیر دیگر مستقل به معنای نظارت و دستکاری مستمر ویژگی‌های ظاهری و مرئی بدن است. مدیریت بدن اهمیتی است که پاسخگویان به حفظ تناسب اندام و زیبایی بدن خود می‌دهند. این متغیر از طریق گویه‌های ۱- فرزندآوری زیاد باعث می‌شود به تناسب اندام زنان آسیب برسد. ۲- فرزندآوری زیاد باعث می‌شود زیبایی و نشاط صورت و بدن زن از بین برود. ۳- به نظر من حفظ تناسب اندام و زیبایی برای زنان از داشتن فرزند زیاد مهمتر است، اندازه‌گیری شده است. متغیر نگرش به تربیت فرزند نیز از طریق گویه‌های ۱- فرزند زیاد باعث می‌شود والدین نتوانند آن‌ها را خوب تربیت کنند. ۲- وقتی تعداد فرزندان زیاد باشد به تحصیلات و آموزش آنها لطمه وارد نمی‌شود، عملیاتی شده است. لازم به ذکر است که گویه دوم جهت جمع پذیر شدن کد گذاری مجدد شده است و با گویه نخست هم جهت گردیده است. متغیر نیاز عاطفی به فرزند از طریق گویه‌های ۱- والدین بایستی فرزندان زیاد داشته باشند تا در دوران پیری تنها نباشند. ۲- با داشتن فرزند زیاد والدین احساس می‌کنند که بعد از مرگشان زنده‌اند، اندازه‌گیری شده است. نگرش به آسایش و راحتی والدین است از طریق گویه، داشتن فرزند زیاد والدین را از کارهایی که دوست دارند باز می‌دارد، اندازه‌گیری شده است. نگرش به

۱۵۷۴۷۴ نفر گزارش شده است (۱۳) جامعه آماری زنان ۱۵ تا ۴۹ ساله ازدواج کرده ساکن شهر نسیم شهر می‌باشند. واحد تحلیل در این پژوهش زنان ازدواج کرده‌ی ۱۵ تا ۴۹ ساله همسر دار می‌باشد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۱۰ نفر تعیین گردید؛ که در نهایت ۳۰۴ زن ۱۵ تا ۴۹ ساله در اسفند ماه ۱۳۹۳ مورد مطالعه قرار گرفتند. روش نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای و به صورت تصادفی سیستماتیک می‌باشد. ابتدا شهر به سه خوشه بر حسب موقعیت اقتصادی و اجتماعی مناطق تفکیک شد؛ و سپس در هر خوشه به صورت تصادفی سیستماتیک و متناسب با حجم هر خوشه افراد مشخص شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌های نیز پرسشنامه محقق ساخته می‌باشد که پس از تعلیم و آموزش پرسشگران، با کسب رضایت آگاهانه از پاسخگویان واجد شرایط داده‌ها گردآوری شده است. اعتبار گویه‌ها بعد از جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی مورد آزمون قرار گرفت که نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان از اعتبار خوب گویه‌ها جهت جمع شدن برای ساخت متغیرهای مورد نظر می‌باشند. نتایج آلفای کرباخ نیز بیانگر آلفای بالاتر از ۰/۷۰ می‌باشد. متغیر وابسته در تحقیق حاضر باروری ایده‌آل زنان می‌باشد. این متغیر به صورت باز کد گذاری شده است به این صورت که از هر پاسخگو پرسیده شده است به نظر شما امروزه برای هر زن و شوهر داشتن چند فرزند کافی است؟ متغیرهای مستقل تحقیق نیز شامل سن فرد که به صورت باز کد گذاری شده است. استقلال زنان که در سه بعد استقلال اقتصادی از طریق گویه‌هایی که از پاسخگو خواسته شده بود نقش خود را در تصمیم‌گیری برای موارد بر شمرده شده بیان کند، استقلال تصمیم‌گیری، از طریق گویه‌هایی که از پاسخگو خواسته شده بود که در مواردی که نام برده شده بود چه کسی تصمیم‌گیری می‌کند و استقلال تحرکی از طریق گویه‌هایی که از پاسخگو خواسته شده بود تا بیان دارد برای رفتن به محل‌های نام برده شده آیا باید به شوهر خود بگوید و از او اجازه بگیرید،

۳۱ سال و انحراف معیار آن ۸/۳۸ می‌باشد. جدول ۱ توزیع متغیر وابسته یعنی تعداد فرزندان ایده‌آل در مقایسه با تعداد فرزندان در حال حاضر زنده زنان یا به عبارتی دیگر رفتار باروری را نشان می‌دهد. همانگونه که در این جدول مشاهده می‌گردد میانگین تعداد فرزندان ایده‌آل زنان مورد مطالعه ۲/۶۵ می‌باشد. میانگین تعداد فرزندان در حال حاضر زنده زنان نیز ۲/۰۹ می‌باشد. همانگونه که در مقدمه تحقیق نیز به آن اشاره گردید معمولاً باروری ایده‌آل تا اندازه‌ای از رفتار باروری زنان بیشتر است. نتیجه به دست آمده در این تحقیق نیز این امر را تأیید می‌کند. با این وجود این دو میانگین به هم نزدیک می‌باشند که این امر نشان‌دهنده همگرا شدن رفتار باروری با ایده‌آل باروری می‌باشد. بیشترین فراوانی در هر دو مورد اشاره شده در دو فرزندی می‌باشد. همانگونه که در جدول مشاهده می‌گردد بیش از نیمی از پاسخگویان معتقدند امروزه داشتن دو فرزند برای هر زن و شوهر کافی می‌باشد.

جدول ۲ همبستگی دو متغیره بین متغیرهای مستقل تحقیق و متغیر وابسته را نشان می‌دهد. همانگونه که در این جدول مشاهده می‌گردد از بین متغیرهای مستقل تحقیق متغیرهای سن افراد، استقلال تصمیم‌گیری، ترجیح جنسیتی، نگرش تقدیر گرایانه به باروری، نگرش به تربیت فرزند، نیاز عاطفی به فرزند برای سنین بالاتر، نگرش به بار مالی فرزند و تعداد خواهران و برادران رابطه معناداری با متغیر باروری ایده‌آل زنان دارند. جهت رابطه متغیر سن با باروری ایده‌آل مثبت است این نشان‌دهنده آن است که زنانی که دارای سن بیشتری هستند چون به کوهورت‌های سنی

بار مالی فرزندان متغیر مستقل دیگر می‌باشد که از طریق گویه‌ی فرزند زیاد باعث فشار مالی بر خانواده می‌شود اندازه‌گیری شده است. تعداد خواهران و برادران فرد به‌عنوان متغیر مستقل دیگر انتخاب شده است. این متغیر از آنجا انتخاب گردیده است که هر فرد در جریان زندگی و با توجه به محیطی که در آن رشد کرده است در معرض جامعه‌پذیری متفاوتی قرار گرفته است که در شکل‌گیری عادت‌واری وی تأثیر گذار است. در واقع عادت‌واره سازمان‌دهی درونی است که طی آن افراد هنجارها و مقرراتی را درونی می‌کنند و باید و نبایدهای اجتماعی جزئی از وجودشان می‌شود. این فرایند که از آن به‌عنوان جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری یاد می‌شود از زمان تولد آغاز و تا پایان زندگی ادامه دارد. در نتیجه این فرایند، ساختار شناختی در درون افراد شکل می‌گیرد که بسان نرم‌افزاری ارتباط با دنیای بیرون را ممکن می‌سازد. عادت‌واره بایدها و نبایدها و ذوق و سلیقه و شیوه زندگی مردمان یک جامعه را سازمان می‌دهد (۱۴). حال این سوال به ذهن متبادر می‌گردد که آیا این تجربه دوران کودکی و نوجوانی در تصمیم‌گیری افراد در تعداد فرزندان که بعد از تشکیل خانواده خود دارند تأثیرگذار است؟ این متغیر از طریق یک سوال باز که از افراد سوال شده است که چند خواهر و برادر بوده‌اید اندازه‌گیری شده است. متغیرهای بعدی تحصیلات زن و شوهر می‌باشد که به صورت ترتیبی از بی سواد تا سطح فوق لیسانس و بالاتر کد گذاری شده است.

یافته‌ها

میانگین سنی پاسخگویان در این تحقیق حدود

جدول ۱- توزیع متغیر وابسته در مقایسه با تعداد فرزندان در حال حاضر زنده

تعداد فرزندان در حال حاضر زنده	فراوانی	درصد	باروری ایده‌آل	فراوانی	درصد
۰	۲۵	۸/۲	۰	-	-
۱	۷۸	۲۵/۶	۱	۹	۳/۰
۲	۱۰۲	۳۳/۴	۲	۱۶۲	۵۴/۴
۳	۵۷	۱۸/۷	۳	۶۱	۲۰/۵
۴	۳۵	۱۱/۵	۴	۵۶	۱۸/۸
۵ و بالاتر	۸	۲/۷	۵ و بالاتر	۱۰	۳/۴
میانگین	۲/۰۹		میانگین	۲/۶۵	

جدول ۲- ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای مستقل و باروری ایده‌آل زنان

مقدار احتمال	ضریب همبستگی	متغیر	مقدار احتمال	ضریب همبستگی	متغیر
۰/۰۱۸	-۰/۱۳۸	تربیت کردن فرزندان	۰/۰۰۸	۰/۱۵۴	سن
<۰/۰۰۱	-۰/۳۷۸	نیاز عاطفی به فرزند	۰/۲۷۴	۰/۰۶۴	استقلال اقتصادی
۰/۲۱۱	-۰/۰۷۳	آسایش و راحتی والدین	۰/۰۱۸	-۰/۱۴۰	استقلال تصمیم‌گیری
۰/۰۱۷	-۰/۱۳۹	بار مالی فرزندان	۰/۳۳۱	۰/۰۵۷	استقلال تحرکی
<۰/۰۰۱	-۰/۲۲۶	تعداد خواهران و برادران	<۰/۰۰۱	۰/۳۰۳	ترجیح جنسیتی
۰/۱۲۱	-۰/۰۹۲	تحصیلات زن	<۰/۰۰۱	۰/۲۰۱	نگرش تقدیرگرایانه
۰/۳۴۶	۰/۰۵۶	تحصیلات شوهر	۰/۷۶۸	-۰/۰۱۷	مدیریت بدن

همچنین رابطه خطی بین متغیر وابسته با هر یک از متغیرهای مستقل وجود دارد. هم پراکنشی داده‌ها نیز مورد آزمون قرار گرفت که نتایج نشان از برآزش خوب داده‌ها دارد. هم خطی نبودن متغیرهایی مستقل با یکدیگر نیز از طریق آزمون تولرانس مورد بررسی قرار گرفته است که نشان از هم خط نبودن متغیرهای مستقل (تولرانس نزدیک به یک) دارد. جهت اجتناب از طولانی شدن مطلب از آوردن تک تک آزمون‌های ذکر شده صرف نظر شده است (لازم به ذکر است یکی از پیش فرض‌های رگرسیون خطی آن است که متغیر وابسته در سطح سنجش فاصله یا نسبی باشد. متغیر وابسته این تحقیق یعنی باروری ایده‌آل نیز در سطح سنجش فاصله می‌باشد و از ۱ تا ۶ فرزند در نوسان می‌باشد. به کار بردن رگرسیون خطی برای این متغیر با توجه به رعایت پیش فرض‌های رگرسیون مانع روشی ندارد چنانچه بیشتر کارهای انجام شده در زمینه باروری هم کارهایی که در ایران و هم در سایر کشورها انجام شده است از رگرسیون خطی برای بررسی استفاده نموده‌اند. برای توجه بیشتر می‌توان به نمونه پژوهش‌های ارجاع داده شده توجه گردد. در این تحقیق نیز برای درک بهتر تغییرات باروری ایده‌آل با توجه به تغییرات متغیرهای مستقل از رگرسیون خطی چندگانه با رعایت پیش فرض‌ها استفاده گردیده است. هر چند که به دلیل شمارشی بودن متغیر وابسته امکان استفاده از رگرسیون پواسن نیز وجود دارد. در واقع متغیر باروری ایده‌آل ضمن شمارشی بودن در سطح سنجش فاصله می‌باشد و استفاده از رگرسیون خطی با رعایت پیش فرض‌های رگرسیون خطی مانع روشی ندارد).

بالتر تعلق دارند و جریان اجتماعی شدن متفاوت‌تری را با کوهورت‌های پایین‌تر دارند باروری ایده‌آل بیشتری را بیان داشته‌اند، اگرچه ضریب همبستگی ضعیفی بین این دو متغیر وجود دارد. جهت رابطه استقلال تصمیم‌گیری با باروری ایده‌آل منفی است یعنی هر چه بر میزان استقلال تصمیم‌گیری زنان افزوده شده از میزان باروری ایده‌آل آنها کاسته شده است. ترجیح جنسیتی و نگرش تقدیرگرایانه رابطه مثبتی را با باروری ایده‌آل زنان دارند به این معنی که هر چه بر میزان ترجیح جنسیتی یا نگرش تقدیرگرایانه به باروری افزوده شده است شمار فرزندان ایده‌آل زنان نیز بیشتر شده است. نیاز عاطفی به فرزند دارای رابطه مثبتی با تعداد فرزندان ایده‌آل زنان می‌باشد. به این معنای که هر چه نگرش به نیاز عاطفی فرزند برای سنین بالاتر افزوده شده باروری ایده‌آل زنان مورد مطالعه نیز افزایش داشته است. نگرش به بار مالی فرزندان دارای رابطه منفی با باروری ایده‌آل زنان می‌باشد. به این معنا که زنانی که معتقدند فرزند بیشتر باعث فشار مالی بر خانواده می‌شود باروری ایده‌آل کمتری دارند. تعداد خواهران و برادران به‌عنوان نشانی از عادت‌واره دوران کودکی و نوجوانی نیز دارای رابطه مثبت با باروری ایده‌آل زنان است. جهت تبیین رابطه هر یک از متغیرهای مستقل تحقیق با باروری ایده‌آل در ادامه از تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده می‌شود. جهت درک بهتر از روند تاثیرگذاری هر متغیر بر باروری ایده‌آل این امر در هشت مرحله انجام گرفته است. برای این امر ابتدا پیش فرض‌های مدل رگرسیون خطی مورد آزمون قرار گرفت. نتایج بررسی نشان‌دهنده آن است که توزیع متغیرهای تحقیق نرمال است و

جدول ۳- اثر هر کدام از متغیرهای مستقل بر باروری ایده‌آل زنان با کنترل هر متغیر

مدل	۱		۲		۳		۴		۵		۶		۷		۸	
	sig	Beta	sig	Beta	sig	Beta	sig	Beta	sig	Beta	sig	Beta	sig	Beta	sig	Beta
سن	۰,۰۰۳	۰,۱۹۲	۰,۰۰۳	۰,۱۹۴	۰,۱۱۰	۰,۱۰۷	۰,۱۰۰	۰,۱۴۵	۰,۰۹۷	۰,۱۵۸	۰,۰۹۹	۰,۱۵۱	۰,۰۰۴	۰,۵۹۵	۰,۰۶۹	۰,۳۸۷
استقلال اقتصادی	۰,۰۸۶	۰,۱۹۱	۰,۰۴۳	۰,۵۱۳	۰,۰۵	۰,۳۴۸	۰,۰۴۳	۰,۵۰۲	۰,۰۴۴	۰,۴۸۸	۰,۰۲۶	۰,۶۷۹	۰,۰۴۴	۰,۴۹۰	۰,۰۴۴	۰,۴۹۰
استقلال تصمیم‌گیری	۰,۱۵۶	۰,۱۷	۰,۰۴	۰,۱۸۴	۰,۰۰۳	۰,۱۹۲	۰,۰۰۳	۰,۲۱۱	۰,۰۰۱	۰,۱۸۲	۰,۰۰۴	۰,۱۷۶	۰,۰۰۵	۰,۱۶۸	۰,۰۰۸	۰,۰۰۸
استقلال تحرکی	۰,۰۱۵	۰,۸۲	۰,۰۴۴	۰,۴۹۶	۰,۰۳۷	۰,۵۶۸	۰,۰۳	۰,۶۳۶	۰,۰۴۲	۰,۴۹۹	۰,۰۵۳	۰,۳۹۳	۰,۰۵۷	۰,۳۵۳	۰,۰۵۷	۰,۳۵۳
نگرش	۰,۲۰۳	۰,۰۰۶	۰,۲۱۴	۰,۰۰۴	۰,۱۰۵	۰,۱۷۶	۰,۱۰۴	۰,۱۲۶	۰,۱۰۹	۰,۱۲۴	۰,۱۰۴	۰,۱۲۶	۰,۱۰۴	۰,۱۲۶	۰,۱۰۴	۰,۱۲۶
تقدیرگرایانه	۰,۰۹۱	۰,۲۲۳	۰,۰۸۴	۰,۲۵۷	۰,۰۲	۰,۷۸۸	۰,۰۵۳	۰,۴۸۸	۰,۰۴۲	۰,۵۸۲	۰,۰۶۳	۰,۴۰۸	۰,۰۶۳	۰,۴۰۸	۰,۰۶۳	۰,۴۰۸
ترجیح جنسیتی	۰,۰۷۱	۰,۲۷۳	۰,۰۸۳	۰,۱۸۶	۰,۱۰۰	۰,۱۱۴	۰,۱۰۸	۰,۰۸۷	۰,۱۱۰	۰,۰۸	۰,۱۱۰	۰,۰۸۷	۰,۱۰۸	۰,۰۸	۰,۱۱۰	۰,۰۸
مدیریت بدن	۰,۰۱۹	۰,۷۶۶	۰,۰۱۹	۰,۷۶۶	۰,۰۱۹	۰,۷۶۶	۰,۰۱۹	۰,۷۶۶	۰,۰۱۹	۰,۷۶۶	۰,۰۱۹	۰,۷۶۶	۰,۰۱۹	۰,۷۶۶	۰,۰۱۹	۰,۷۶۶
نگرش تربیتی	۰,۲۹۹	۰,۲۸۷	۰,۰۰۰	۰,۲۸۷	۰,۰۰۰	۰,۲۸۷	۰,۰۰۰	۰,۲۸۷	۰,۰۰۰	۰,۲۸۷	۰,۰۰۰	۰,۲۸۷	۰,۰۰۰	۰,۲۸۷	۰,۰۰۰	۰,۲۸۷
نگرش عاطفی	۰,۰۳۷	۰,۶۱۵	۰,۰۳۷	۰,۶۱۵	۰,۰۳۷	۰,۶۱۵	۰,۰۳۷	۰,۶۱۵	۰,۰۳۷	۰,۶۱۵	۰,۰۳۷	۰,۶۱۵	۰,۰۳۷	۰,۶۱۵	۰,۰۳۷	۰,۶۱۵
آسایش و راحتی	۰,۱۵۵	۰,۰۳۷	۰,۱۵۵	۰,۰۳۷	۰,۱۵۵	۰,۰۳۷	۰,۱۵۵	۰,۰۳۷	۰,۱۵۵	۰,۰۳۷	۰,۱۵۵	۰,۰۳۷	۰,۱۵۵	۰,۰۳۷	۰,۱۵۵	۰,۰۳۷
نگرش به هزینه فرزندان	۰,۱۲۶	۰,۰۷۸	۰,۱۲۶	۰,۰۷۸	۰,۱۲۶	۰,۰۷۸	۰,۱۲۶	۰,۰۷۸	۰,۱۲۶	۰,۰۷۸	۰,۱۲۶	۰,۰۷۸	۰,۱۲۶	۰,۰۷۸	۰,۱۲۶	۰,۰۷۸
تعداد خواهران و برادران	۰,۱۹۴	۰,۰۶۴	۰,۱۹۴	۰,۰۶۴	۰,۱۹۴	۰,۰۶۴	۰,۱۹۴	۰,۰۶۴	۰,۱۹۴	۰,۰۶۴	۰,۱۹۴	۰,۰۶۴	۰,۱۹۴	۰,۰۶۴	۰,۱۹۴	۰,۰۶۴
تحصیلات زن	۰,۰۱	۰,۴۲۵	۰,۰۱	۰,۴۲۵	۰,۰۱	۰,۴۲۵	۰,۰۱	۰,۴۲۵	۰,۰۱	۰,۴۲۵	۰,۰۱	۰,۴۲۵	۰,۰۱	۰,۴۲۵	۰,۰۱	۰,۴۲۵
تحصیلات شوهر	۰,۱۹۲	۰,۲۶	۰,۱۹۲	۰,۲۶	۰,۱۹۲	۰,۲۶	۰,۱۹۲	۰,۲۶	۰,۱۹۲	۰,۲۶	۰,۱۹۲	۰,۲۶	۰,۱۹۲	۰,۲۶	۰,۱۹۲	۰,۲۶
R Square	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱
Adjusted R Square	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱	۰,۰۳۳	۰,۰۵۱
F	۸,۷۷۵	۴,۰۹۷۳	۸,۷۷۵	۴,۰۹۷۳	۸,۷۷۵	۴,۰۹۷۳	۸,۷۷۵	۴,۰۹۷۳	۸,۷۷۵	۴,۰۹۷۳	۸,۷۷۵	۴,۰۹۷۳	۸,۷۷۵	۴,۰۹۷۳	۸,۷۷۵	۴,۰۹۷۳
sig	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳

شده است بر تعداد باروری ایده‌آل آنها کاسته شده است. با ورود سه بعد استقلال زنان حدود ۲ درصد بر ضریب تعیین افزوده شده است که نشان‌دهنده آن است که حدود ۲ درصد از تغییرات باروری ایده‌آل زنان توسط این متغیر تبیین می‌شود. در مرحله سوم نگرش تقدیرگرایانه و ترجیح جنسیتی وارد معادله رگرسیونی شده است. از بین این دو متغیر نگرش تقدیرگرایانه رابطه معناداری را با باروری ایده‌آل دارد. مقدار بتای به دست آمده برای این متغیر ۰/۲۰ می‌باشد که نشان‌دهنده آن است که هر چه بر نگرش تقدیرگرایانه نسبت به باروری افزوده شده است بر شمار فرزندان ایده‌آل نیز افزوده گردیده است. نکته قابل تامل در اینجا آن است که با ورود این متغیر سن معناداری خود را از دست داده است و این بیانگر آن است که سن از طریق نگرش تقدیرگرایانه بر باروری ایده‌آل تاثیرگذار است به این معنا که افراد دارای سن

همانگونه که در جدول شماره (۳) مشاهده می‌گردد در مرحله اول سن وارد معادله رگرسیونی شده است این متغیر رابطه معناداری با باروری ایده‌آل زنان دارد. مقدار بتای به دست آمده برای این متغیر ۰/۱۹ می‌باشد که نشان‌دهنده آن است که هر چه بر سن افراد افزوده شده بر تعداد فرزندان ایده‌آل آنها نیز افزوده شده است. مقدار ضریب تعیین (R^2) به دست آمده برای این متغیر ۰/۰۳۳ می‌باشد که نشان‌دهنده آن است که حدود ۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط این متغیر تبیین می‌شود. در مرحله دوم سه بعد استقلال زنان وارد معادله رگرسیونی شده است از بین سه بعد استقلال زنان تنها بعد استقلال تصمیم‌گیری دارای رابطه معناداری با تعداد فرزندان ایده‌آل زنان است. مقدار بتای به دست آمده برای استقلال تصمیم‌گیری ۰/۱۵- می‌باشد که بیانگر آن است که هر چه بر استقلال تصمیم‌گیری زنان افزوده

نشان‌دهنده آن است که هر چه بر نگرش به هزینه اقتصادی فرزندان افزوده شده بر شمار تعداد باروری ایده‌آل زنان کاسته شده است. مقدار ضریب تعیین با ورود این دو متغیر حدود ۲ درصد افزوده شده است که بیانگر آن است که حدود ۲ درصد از تغییرات باروری ایده‌آل زنان توسط متغیر نگرش به هزینه اقتصادی فرزندان تعیین می‌شود. در مرحله ۷ تعداد خواهران و برادران به‌عنوان نشانی از عادت‌واره دوران کودکی و نوجوانی وارد معادله رگرسیونی شده است. این متغیر دارای رابطه معناداری در سطح $0/05$ با متغیر وابسته نمی‌باشد. با ورود این متغیر حدود ۱ درصد به ضریب تعیین افزوده شده است که نشان از تأثیر اندک آن بر متغیر وابسته می‌باشد. در مرحله هشتم نیز دو متغیر تحصیلات زن و شوهر وارد معادله رگرسیونی شده است که در این میان تحصیلات شوهر دارای رابطه معناداری با متغیر وابسته می‌باشد. مقدار بتای به دست آمده برای این متغیر $0/19$ می‌باشد که نشان از آن دارد که هر چه بر تحصیلات شوهر افزوده شده است تأثیر مثبت بر باروری ایده‌آل زنان دارد. با ورود این متغیر حدود ۱ درصد بر ضریب تعیین نیز افزوده شده است. در مجموع با ورود همه متغیرها به معادله رگرسیونی و با کنترل سایر متغیرها، متغیرهای استقلال تصمیم‌گیری، نیاز عاطفی به فرزند برای سنین بالاتر، نگرش به هزینه اقتصادی فرزندان و تحصیلات شوهر رابطه معنادار خود را حفظ کرده‌اند. متغیرهای مستقل همچنین توانسته‌اند حدود ۲۰ درصد از تغییرات باروری ایده‌آل زنان را تبیین کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

تقریباً نیمی از جمعیت جهان در سال ۲۰۰۰ میلادی در کشورهایی با نرخ باروری در سطح جانمایی یا زیر سطح جانمایی زندگی می‌کردند و تقریباً همه کشورها در دو دهه آینده به باروری پایین خواهند رسید (۱۵). جمهوری اسلامی ایران نیز از جمله کشورهایی است که باروری زیر سطح جانمایی را تجربه می‌کند و در سالهای اخیر تلاش‌هایی از سوی سیاستگذاران جهت افزایش

بیشتر دارای نگرش تقدیرگرایانه بیشتری نسبت به نسل جدیدتر می‌باشند. ترجیح جنسیتی نیز که در رابطه دو متغیره معنادار بود با کنترل سایر متغیرها معناداری خود را از دست داده است. با ورود این دو متغیر حدود ۵ درصد بر ضریب تعیین افزوده شده است که نشان‌دهنده آن است که حدود ۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط نگرش تقدیرگرایانه به باروری تبیین می‌شود. در مرحله چهارم متغیر مدیریت بدن وارد معادله رگرسیونی شده است که این متغیر تأثیر معناداری را بر باروری ایده‌آل زنان ندارد. ضریب تعیین نیز با ورود این متغیر تغییری نداشته است که نشان از بی‌اثر بودن این متغیر در معادله رگرسیونی می‌باشد. در مرحله پنجم متغیرهای نگرش به تربیت فرزند و نگرش عاطفی به فرزند برای سنین بالاتر وارد معادله رگرسیونی شده است. از میان این دو متغیر نگرش نیاز عاطفی به فرزند دارای رابطه معناداری با باروری ایده‌آل زنان می‌باشد. مقدار بتای به دست آمده برای این متغیر $0/299$ می‌باشد که نشان‌دهنده آن است که هرچه بر نگرش به نیاز عاطفی به فرزند برای سنین بالاتر افزوده گردیده است بر تعداد فرزندان ایده‌آل زنان نیز افزوده گردیده است. نگرش به تربیت فرزند نیز که در رابطه دو متغیره معنادار بود با کنترل سایر متغیرها معناداری خود را از دست داده است. نکته مهم دیگر آن است که با ورود این دو متغیر به معادله رگرسیونی نگرش تقدیرگرایانه به باروری معناداری خود را از دست داده است که این بیانگر آن است که نگرش تقدیرگرایانه از طریق نیاز عاطفی به فرزند بر باروری ایده‌آل تأثیرگذار است. با ورود این دو متغیر حدود ۵ درصد بر ضریب تعیین افزوده شده است که نشان‌دهنده آن است که حدود ۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیر نگرش عاطفی به فرزند برای سنین بالاتر تبیین می‌شود. در مرحله ششم نگرش به راحتی و آسایش والدین و نگرش به هزینه اقتصادی فرزندان وارد معادله رگرسیونی شده است. از میان این دو متغیر نگرش به هزینه اقتصادی فرزندان با باروری ایده‌آل رابطه معنادار دارد. مقدار بتای به دست آمده برای این متغیر $0/15$ می‌باشد که

بیشتر بر اساس تغییرات اقتصادی و اجتماعی کاهش یابد و این خود زمینه تداوم باروری و جلوگیری از کاهش بیشتر آن است. تأثیر وجود فرزند بر احساس رضایت از زندگی و خشنودی در افراد در تحقیقات متعدد مورد بررسی قرار گرفته است و بر اهمیت آن تأکید شده است (۱۶-۲۰). برای نمونه مطالعه کهلر و همکاران (۱۶) نشان‌دهنده آن است که تولد نخستین فرزند تأثیر مثبت قوی بر احساس خوشبختی زنان دارد. در تولد دوم احساس خوشبختی کاهش می‌یابد و در سه فرزند و بیشتر اغلب به صورت کامل تأثیر مثبت از بین می‌رود. استقلال تصمیم‌گیری از متغیرهایی دیگری می‌باشد که بر باروری ایده‌آل زنان تأثیرگذار می‌باشد. نتایج تحقیق نشان‌دهنده آن است که هر چه بر میزان استقلال تصمیم‌گیری زنان افزوده می‌شود از تعداد باروری ایده‌آل زنان کاسته می‌شود. این نتیجه سازگار با مطالعات پیشین می‌باشد (۲۱). نگرش به هزینه اقتصادی فرزندان از دیگر متغیرهایی بود که تأثیرگذاری خود را با کنترل سایر متغیرها حفظ کرد. این نشان‌دهنده آن است که نابسامانی‌های اقتصادی مانند تورم و افزایش هزینه‌های زندگی بر ایده‌آل‌های باروری زنان تأثیرگذار است و از این طریق می‌توانند رفتار باروری افراد را تحت تأثیر قرار دهد. این نتیجه همسو با کارهای انجام گرفته در زمینه باروری است مطالعات انجام گرفته در رابطه با باروری (۷-۱۱) نشان داده‌اند وقایع اقتصادی و ناامنی اقتصادی تقاضای زوجین برای فرزندآوری را تحت تأثیر قرار می‌دهد. تحصیلات شوهر از دیگر متغیرهایی بود که به صورت مثبت بر باروری ایده‌آل زنان تأثیرگذار است اگر چه این نتیجه بر خلاف پیشینه‌های باروری (۳-۶) می‌باشد اما با نتایج جدید برخی تحقیقات همسویی دارد. چنانچه مطالعات جدید در کشورهای اسکانندیناوی نشان‌دهنده آن است، شیب باروری بر حسب سطح تحصیلات برای زنان تقریباً ناپدید شده است و نسبت فرزندزایی به دومین و سومین فرزند با سطح تحصیلات زنان رابطه مثبت دارد (۷). نتایج مطالعه حاضر نشان‌دهنده آن است نیاز عاطفی به فرزند مهم‌ترین عامل تبیین‌کننده

باروری انجام گرفته است. در رابطه با تغییرات خانواده و باروری دو عامل اساسی را می‌توان از هم تفکیک کرد که شامل تغییرات ساختاری و عوامل ایده‌ای می‌باشد. همزمان با تغییرات ساختاری که در کاهش باروری تأثیرگذار بوده‌اند مانند کاهش مرگ و میر کودکان و نوزادان، افزایش استفاده از وسایل تنظیم خانواده و تحصیلات و ... ایده‌آل‌های افراد نیز تغییر نموده‌اند تا جایی که ایده‌آل‌های افراد به رفتار آنها در حوزه باروری نزدیک است. رفتار افراد تحت تأثیر ایده‌آل‌های آنها اتفاق می‌افتد و این تعامل متقابل است بدان معنا که واقعیت‌های موجود در جامعه ایده‌آل‌های افراد را می‌سازد و ایده‌آل‌ها، رفتار افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهند. در این راستا پژوهش اخیر سعی در تبیین باروری ایده‌آل زنان برای فهم بیشتر تغییرات اخیر باروری نمود. در این راستا متغیرهای سن افراد، استقلال زنان در سه بعد، اقتصادی، تصمیم‌گیری و تحرکی، نگرش تقدیرگرایانه به باروری، ترجیح جنسیتی، مدیریت بدن، نگرش به تربیت فرزندان، نیاز عاطفی به فرزند برای سنین بالاتر، نگرش به آسایش و رفاه والدین، نگرش به هزینه مالی فرزندان، تعداد خواهران و برادران به‌عنوان نشانی از عادت‌واره کودکی و نوجوانی، تحصیلات زن و تحصیلات همسر انتخاب و تأثیر آن بر باروری ایده‌آل زنان مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج تحقیق حاضر نشان‌دهنده آن است که باروری ایده‌آل زنان ۲/۶۵ می‌باشد در حالی که رفتار باروری زنان مورد مطالعه ۲/۰۹ است که تاحدوی از رفتار باروری بیشتر می‌باشد. این نتیجه سازگار با مطالعات انجام شده در زمینه باروری است (۱۲-۴). نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نیز نشان‌دهنده آن است که از مجموع متغیرهای مستقل وارد شده به معادله رگرسیونی نیاز عاطفی به فرزند برای سنین بالاتر بیشترین تأثیر را بر باروری ایده‌آل افراد دارد. حتی متغیرهایی مانند نگرش تقدیرگرایانه به باروری که بدون ورود این متغیر معنادار بودند با ورود متغیر نیاز عاطفی به فرزند معناداری خود را از دست داد. چنانچه مطالعات پیشین (۱۵) نشان داده است نیاز عاطفی به فرزند از بین نمی‌رود اگرچه توالی فرزندان

Tarkashvand M. Analysis of demographic and socio-economic Status of young people in Iran, Iranian UN Population Fund project 2014. (Persian)

3. Mir Mohammad Sadeghi J, Tavakkoli A, Vahed-Saeid F. Socio-economic and demographic factors affecting fertility in rural areas Najaf Abad city, *Women's Research* 2010; 8(1): 159-143. (Persian)

4. Ghtrati H, Boustany D, Ghtrati A, Calali A. The relationship between gender equality in family and women's fertility, case study of married women 20 to 40 years Sabzevar, *geographical studies of arid regions*. 2012; 3(11): 91-75. (Persian)

5. Mahmoudiyani-Gilan S, Sadeghi R. Individual and provincial characteristics related to fertility behavior of women, *Scientific Journal of Kermanshah University of Medical Sciences* 2011; 18(11): 647-640. (Persian)

6. Shahbazin S, Cholami A, Shahbazin S. The role of gender preference in reproductive behavior of women in the city of Kangavar, *Scientific Journal of Ilam University of Medical Sciences* 2014; 22(6): 133-142. (Persian)

7. Basten S, Sobotka T, Zeman K. Future Fertility in Low Fertility Countries, *Working papers in Vienna Institute of Demography*. 2013. 5: 1-135

8. Jones GW. Delayed marriage and very low fertility in Pacific Asia, *Population and Development Review* 2007; 33(3): 453-478.

9. Torabi F, Baschieri A, Clarke L, Abbasi Shavazi MJ. Marriage postponement: Accounting for socio-economic and cultural change in time and space, *Population, Space and Place*. 2012; vol. online, pp. 1-17.

10. Abbasi-Shavazi MJ, Hosseini-Chavoshi M, Kaveh-Firoz Z. Study of the views of women about reproductive behavior in Yazd Using qualitative methods. *J Soc Sci*. 2002; 24:169-203. (Persian)

11. Mobasheri M, Alidousti M, Heidari-Soureshjani S, Khosravi F, Khalafeyan P, Jalilian M. Determination of the most important factors influencing the fertility patterns of single child and without child families in Shahr-e-kord city in 2013, *Scientific Journal of Ilam University of Medical Sciences*. 2013; 21(6): 63-70. (Persian)

12. Bongaarts J. The End of the Fertility Transition in the Developed World, *Population and Development Review*. 2001; 28(3): 419-443.

13. Statistical Center of Iran, Detailed results of the General Population and Housing Census 2011.

14. Bakhtiar A. Do can be revolutionary with Lacan (translation by Mohammady S), Tehran, Afraz publication 2014. (Persian)

15. Morgan SP. Is Low Fertility a Twenty-First-Century Demographic Crisis, *Demography* 2003; 40 (4): 589-603.

16. Kohler HP, Behrman JR, Skyttke A. Partner + Children = Happiness? An assessment of effect of fertility and partnerships on subjective well-being in

باروری ایده‌آل زنان می‌باشد. نیاز عاطفی به فرزند از میان نخواهد رفت و خود زمینه را برای جلوگیری از کاهش بیشتر باروری را فراهم می‌کند. می‌توان گفت تجربه‌های اجتماعی- روانشناختی و عاطفی والدین از فرزندان توجه کمتری در تحقیقات انجام گرفته در زمینه باروری به خود اختصاص داده است این در حالی است که احساس خشنودی درونی والدین از فرزندآوری ممکن است هدایت کننده مهم رفتار باروری باشد؛ بنابراین توجه به بعد عاطفی و روانشناختی فرزندان درک تحولات باروری می‌تواند بسیار مثمره‌تر باشد و لازم است در تحقیقات آینده به آن بیشتر توجه گردد. همچنین نتایج این پژوهش نشان‌دهنده آن است که نگرش به هزینه اقتصادی فرزندان از عواملی بود که بر کاهش باروری ایده‌آل زنان تاثیرگذار است؛ بنابراین در صورتی که سیاستگذاران بخواهند در راستای مداخله در باروری در جهت تعدیل آن عمل کنند باید زمینه اقتصادی امن و پایداری را برای خانواده‌ها فراهم کنند. ایجاد اشتغال برای جوانان و بهبود درآمد خانواده‌ها و کاهش هزینه‌های زندگی خود به نوبه‌ی خود ضمن کاهش دادن سن ازدواج جوانان و ایجاد آرامش بیشتر برای خانواده‌ها باعث مستحکم شدن بنیاد خانواده و حرکت از باروری زیر سطح جانشینی را فراهم می‌کند؛ بنابراین نخستین گام در راستای تغییر رفتار باروری تغییر نگرش‌ها و ایده‌آل‌های افراد است و همانگونه که قبلاً بحث شد این ایده‌آل‌ها خود بازتابی از واقعیت‌های جامعه می‌باشد. همچنین جهت دستیابی به باروری ایده‌آل افراد و تحقق کامل آن باید زمینه و میدان اجتماعی که خود متاثر از نیروهای گوناگون است برای آنها فراهم شود.

منابع

1. Abbasi-Shavazi MJ, McDonald P, Hossini-chavoshi M. The Fertility Transition in Iran: Revolution and Reproduction, New York: Springer 2009.

2. Abbasi-Shavazi MJ, Sadeghi R, Hosseini-Chavoshi M, Torabi F, Mahmoudiyani-Gilan S,

Danish twins, *Population and Development Review*. 2005; 31 (3): 407-445.

17. Billari FC, Kohler HP. Fertility and happiness in the XXI century: Institution, preference, and their interaction. Annual meeting of the Population Association of America, April 2009.

18. Parr N. Satisfaction with life as antecedent of fertility: $\text{Partnr} + \text{Happiness} = \text{Childern}$, *Demography Research*. 2010; 22(21): 635-662.

19. Baranowska A, Matysiak A. Does parenthood increase happiness? Evidence for Poland, *Vienna Yearbook of Population Research*. 2011; 307-325.

20. Myrskylä M, Margolis R. Happiness: Before and after the kids, *Demography Research*. 2014; 51: 1843-1866.

21. Abbasi-Shavazi MJ, Ali-Mandegary M. The effect of different dimensions of women's autonomy over their Fertility behavior, *Women's Research*. 2010; 8(1): 31-51. (Persian)

Determinants of women's ideal fertility: study of women 15 to 49 year old in Nasimshar city in 2015

***Ahmad Dorahaki**, PhD student of Demography, Department of Demography, University of Tehran, Faculty of Social Sciences, Tehran, Iran (*Corresponding author). adorahaki@ut.ac.ir

Abstract

Background: Ideals take foundation for individual action and formed behavior. The purpose of the current study is explanation of women's ideals fertility. In this context, variables, age, independence of women in three dimensions, economic, decision making and mobility, fatalistic attitude to fertility, gender preference, emotional need of child for the older age, the attitude to the economic costs of children, attitudes to comfort parents, attitudes to the nurture of children, number of siblings as a sign of habitus of individuals, wife education and husband education are Selected and were examined their effect on ideals fertility.

Methods: This study is a survey. Data collection was conducted through a questionnaire made by researcher. The population statistical is married women aged 15 to 49 in the city of Nasimshar that studied 304 married women aged 15 to 49 to the multi-stage cluster sample in March 2015.

Results: Multivariate linear regressions results indicate that emotional needed of children for older age with control other variables are the greatest impact on women's ideals fertility even the impact of other variables that were significant in the bivariate analysis is also done through this variable. Variables, independent decision making, attitude to the economic costs of children and husband education were variables that with control the other variables held theirs significant. In general, the independent variables could explain 20 percent of variability of the dependent variable.

Conclusion: If policy-makers want to intervention in the fertility to adjust its, should Provide appropriate economic context for families. The emotional needs of the child do not disappear although the sequence of more children reduced by the economic and social changes and that is the context of the continuing fertility and prevent further decline.

Keywords: Fertility, Ideals fertility, Independence of decision-making, Independent of mobility, Gender preference